

GS Hoofdstuk 6 Naar een nieuwe eeuw

6.1 Een nieuw Europa

1989 → verschillende massale demonstraties in Oostbloklanden

Mensen wilden verkiezingen.

Er kwamen verkiezingen → de communisten verloren

In Roemenië werd na een grote, bloedige opstand de communistische dictator verdreven

1991 → verschillende volken in de Sovjet-Unie wilden niet langer bij de Sovjet-Unie horen. De Sovjet-Unie hield hierdoor op met bestaan

Delen werden zelfstandige landen (Oekraïne, Wit-Rusland, Armenië en Rusland met als president Boris Jeltsin)

Rusland werd democratisch en kapitalistisch. Met de economie ging het slecht. Er was grote armoede. De misdaad nam toe.

Rusland raakte betrokken bij een oorlog met Tsjetsjenië.

Na de Eerste Wereldoorlog was er in Zuidoost-Europa een nieuw land gevormd: Joegoslavië.

1991 → Joegoslavische provincies (Slovenië, Kroatië en Bosnië-Herzegovina) verklaarde zich onafhankelijk.

Serviërs in deze provincies wilde deze onafhankelijkheid niet, de Servische leider Milosovic wilde van het oude Joegoslavische een staat onder Servisch bestuur maken, Groot Servië. Hierdoor ontstonden oorlogen in Slovenië en Kroatië (de Joegoslavische burgeroorlog). De Serviërs verloren deze oorlogen snel. In Bosnië-Herzegovina duurde deze oorlog drie jaar. In 1995 greep de NAVO in en er kwam een akkoord dat ook Bosnië-Herzegovina onafhankelijk werd.

Tijdens de burgeroorlog stuurden de Verenigde Naties legers naar Kroatië en Bosnië-Herzegovina. Het doel van deze legers was om de vechtende partijen uit elkaar te houden. Nederlandse VN-soldaten bewaakten de Bosnische stad Srebrenica.

11 juli 1995 → Servische soldaten drongen Srebrenica binnen. De Nederlanders kregen geen toestemming van de VN om de Serviërs tegen te houden. Srebrenica was de grootste massamoord in Europa sinds de Tweede Wereldoorlog.

1999 → De kleine Joegoslavische provincie Kosovo verklaarde zich onafhankelijk. De Joegoslavische hoofdstad Belgrado werd gebombardeerd.

2001 → Milosevic werd gearresteerd en naar Nederland gebracht, waar de VN een speciale rechtbank - het Joegoslavië-tribunaal - heeft opgericht om de oorlogsmisdadigers van de Joegoslavische burgeroorlog te berechten. Voor het einde van de rechtszaak stierf Milosevic.

6.2 Een nieuwe bedreiging voor de vrede

De Verenigde Staten waren de machtigste na de Koude Oorlog, dit komt doordat zij het meest betalen, de meeste wapens en troepen leveren, en de belangrijkste middelen voor transport, communicatie en inlichtingen hebben. Op die manier zorgen ze ook voor de veiligheid van de andere lidstaten.

11 september 2001 → op deze datum werden aanslagen gepleegd door Al Qaida, een beweging van islamisten. De leider Osama bin Laden verklaarde dat de VS hun verdiende loon hadden gekregen.

Na de aanslagen begon de Amerikaanse president Bush een oorlog tegen het terrorisme. De NAVO-lidstaten werken samen tegen het terrorisme.

De oorlog tegen het terrorisme wordt wereldwijd uitgevochten (Afghanistan, Irak, Jemen, Somalië en Syrië).

Er zijn grote aanslagen gepleegd in onder meer Madrid, Londen en Parijs.

6.3 De Europese Unie

1993 → de Europese Unie (EU) wordt opgericht. De oude organisatie EG verdween daarmee. De lidstaten besloten dat er een gezamenlijke munteenheid zou komen, dit vroeg om veel voorbereiding, de gezamenlijke munt (euro) werd pas in 2002 ingevoerd.

Landen waarvan de economie niet sterk genoeg was mochten niet meedoen.

Groot-Brittannië, Denemarken en Zweden deden ook niet mee omdat ze nadelen zagen.

Hoe is het bestuur van de EU geregeld?

- De Europese Commissie: EU-regering, bestaat uit 28 commissarissen, iedere lidstaat levert één commissaris, de commissie stelt nieuwe wetten en zorgt dat ze uitgevoerd worden.
- Het Europees Parlement: Bestaat uit 751 leden, ieder vijf jaar worden ze door de burgers gekozen, hoe meer inwoners in een lidstaat hoe meer zetels in het parlement, het parlement beslist over wetsvoorstellen maar heeft geen recht van amendement, ook beslissen ze over de financiële uitgaven van de EU.
- De raad van Ministers: bestaat uit ministers, komen alleen bij elkaar als er een echt, groot probleem is (bijv.. milieuproblemen, onderwijs), elke raad bestaat uit 28 ministers.

Referendum: De overheid vraagt advies aan de burgers die kiesrecht hebben.

2004 → Er is besloten om een grondwet te maken voor de Eu. De Nederlandse overheid besloot hiervoor een referendum te houden.

Maar de meeste mensen stemden tegen, omdat ze bang zijn dat de EU te veel invloed krijgt in Nederland. De grondwet is er niet gekomen.

6.4 Nederland na de Koude Oorlog

1980 → Economie in Nederland ging achteruit. Veel mensen werden werkloos. Mensen waren niet meer gebonden aan de normen en waarden van de eigen zuil en beslisten zelf hoe ze leefden. Dit noem je individualisering.

1982 → Overheid, werkgevers en vakbonden gingen samenwerken om de economische problemen op te lossen (poldermodel). Om dat te bereiken besloten ze tot loonmatiging (de lonen stijgen niet meer).

Werknemers hebben minder kosten → kunnen de prijzen verlagen → er kan meer verkocht worden aan het buitenland → de economie wordt hersteld. Het plan werkte en sinds 1985 ging het beter met de economie.

Tussen 1995 en 2000 waren het topjaren voor de economie. De werkloosheid nam af. Het poldermodel bleef bestaan en wordt nog steeds gebruikt bij overleg over de economie.

De overheid zag Nederland als een multiculturele samenleving (een samenleving waarin groepen mensen met een verschillende culturele achtergrond op basis van gelijkwaardigheid met elkaar samenleven.

Maar dit klopte niet want in de grote steden ontstond opnieuw verzuiling.

In de jaren negentig zorgen allochtonen voor veel problemen, de meeste politici ontkennen dat en veel mensen verloren hun vertrouwen in politieke partijen. Deze grote groep ging stemmen op de nieuwe, populistische partijen.

De identiteit van Nederland heeft verschillende ontwikkelingen doorbracht:

- De komst van internet
- Door globalisering: ontwikkeling waarbij wereldwijd de overeenkomsten tussen landen op economisch, cultureel en sociaal gebied toenemen.

Begrippenlijst

extremist

Iemand met radicale opvattingen.

globalisering

Ontwikkeling waarbij wereldwijd de overeenkomsten tussen landen op economisch, cultureel en sociaal gebied toenemen.

individualisering

Situatie waarin mensen het belangrijk vinden om zelfstandig te zijn en eigen keuzes te kunnen maken.

islamisme

Politieke stroming binnen de islam. Islamisten keuren democratie af en vinden dat een land bestuurd moet worden volgens de regels uit de Koran.

poldermodel

Overleg en samenwerking in Nederland tussen overheid, werkgevers en vakbonden.

referendum

Bij een referendum vraagt de overheid advies aan de burgers die kiesrecht hebben. De burgers geven hun mening met een ja of nee.

terrorisme

Politiek of godsdienstig doel willen bereiken door geweld tegen willekeurige mensen te gebruiken of daarmee te dreigen.

populisme

Manier van denken waarbij de nadruk ligt op de tegenstelling tussen wij (het volk) en zij (de machthebbers). De laatsten zouden schuldig zijn aan alle problemen.